

Euroopa Komisjon

Euroopa Liidu uus loomateravishoiustrateegia aastateks 2007–2013: „Haiguste ennetamine on parem kui ravi”

Euroopa Komisjon ega üksi tema nimel tegutsev isik ei vastuta selle eest, kuidas järgnevat teavet kasutatakse.

***"Europe Direct" on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele***

**Uus tasuta infotelefon*:
00 800 6 7 8 9 10 11**

* Mõned mobiilioperaatorid ei võimalda helistada numbritele, mis algavad 00800, või küsivad nende kõnede eest tasu.

Palju lisateavet Euroopa Liidu kohta võib leida Internetist, juurdepääsu pakub Euroopa Liidu server (<http://europa.eu>).

Kataloogiandmed on toodud käesoleva väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2007

ISBN 978-92-79-06847-8

© Euroopa Ühendused, 2007

Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

PRINTED IN BELGIUM

Euroopa Komisjon

Euroopa Liidu uus loomatervishoiustrateegia aastateks 2007–2013: „*Haiguste ennetamine on parem kui ravi*”

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA
SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

SEK 539 (2007)

Tervishoiu ja tarbijakaitse
peadirektooraat

Eessõna

Ma rõõmustan südamest, et Euroopa Komisjon on algatanud uue loomatervishoiustrateegia. See on esimene kord, mil komisjon on püstitanud loomatervishoiu valdkonnas strateegilised eesmärgid järgmiseks kuueks aastaks.

Sooviksin tänada kõiki, kes on strateegia valmimisele kaasa aidanud, eelkõige Euroopa Parlamenti, esiteks selle eest, et ta innustas komisjoni ühenduse loomatervishoiupoliitikale hinnangut andma, ja teiseks rahalise toetamise eest.

See strateegia koostati, toetudes ühenduse loomatervishoiupoliitika sõltumatule hindamisele. Hindamises uuriti, kus ja kuidas saaks meie praegust süsteemi ja praegusi meetmeid parandada. Mul on hea meel, et hindamisaruanne tõi kaasa palju vastukajaid.

4

Viimastel aastatel on ühenduse loomatervishoiu valdkonnas palju tehtud. Mitmed tauditõrjealased riiklikud meetmed on järk-järgult asendatud ühtlustatud loomatervishoiumeetmete ning haiguste järelevalve, diagnoosimise ja tõrje süsteemidega.

Meil on praegu täiesti ühtlustatud ELi õiguslik raamistik elusloomade ja loomsete saadustega kauplemiseks. Selle lisandväärtus on saanud järjest selgemaks, sest sellest on olnud palju abi paljude tõsiste haiguspuhangute likvideerimisel ja see on võimaldanud loomade ja loomsete saaduste ühtsel turul toimida tõrgeteta ja – mis veelgi tähtsam – ohutult.

Loomatervishoid on tähtis kõigile Euroopa kodanikele. See teema puudutab loomatervishoiuga seonduvaid rahvatervise ja toiduohutuse aspekte, aga ka majanduskulusid, mis võivad kaasneda loomataudide puhkemisega, samuti loomakaitsetingimusi, sealhulgas tauditõrjega seonduvaid küsimusi

Hinnangus kinnitatakse aastate jooksul tehtud edusamme. Aruandes on esitatud olulised soovitusel tulevikuks – vähetähtis ei ole ka selgete strateegiliste eesmärkide püstitamine, vastutuse ja kulude jagamine ning prioriteetide määramine ELi meetmete jaoks, tuginedes rahvatervise, loomatervishoiu ja loomakaitse valdkonnas tehtud läbipaistvale riskihindamisele.

Teatistes esitatakse komisjoni lähenemine neile ülesannetele. Seal on võetud kohustus arendada välja poliitika ja saavutada koostöös huvitatud isikutega selle eesmärgid.

- ELi loomatervishoidu ja -kaitset käsitlevate meetmete üle otsustavad esmajoones tootjad, tarbijad ja muud sidusrühmad.
- Tähelepanu keskmes on taas meetmed haiguste ennetamiseks ning pakutakse stiimuleid loomade tervist ja kaitset ähvardavate ohtude vähendamiseks.
- Riskihindamisel põhinev impordi kontroll ELis vähendab ohtu, et ühendusse tuuakse sisse ulatuslikke loomataude.
- Parem arusaam meetmete eest vastutamise küsimuses aitab saavutada kokkulepitud eesmärgid ja jaotab kulud kõigi nende vahel, kes saavad meetmete rakendamisest kasu.
- Tegevuse käigu suhtes toimub aktiivne järelevalve, mis lähtub eelnevalt kindlaks määratud eesmärkidest ja tulemuslikkuse näitajatest.

5

Lühidalt on meie eesmärk parima võimaliku loomatauditõrje raamistiku esitamine Euroopa jaoks põhimõttel „haiguste ennetamine on parem kui ravi“. See lähenemine võtab arvesse ka rahvusvahelisi kohustusi ning aitab parandada ELi loomatervishoiupoliitika ja teiste ELi poliitikate vahelist sidusust.

Komisjon mõistab selgelt, et neid eesmärgid ei ole võimalik üksi tegutsedes saavutada. Edu nimel peame me süvendama ja tugevdama praeguseid koostöövorme ja säilitama kõigil tasanditel tõhusad partnerlused.

Kõigil loomade tervishoiust huvitatutel on oma osa ja vastutus strateegia elluviimises.

Üheskoos võime lootusrikkalt liikuda paremini eesmärgistatud ja ühtlustatuma lähenemise suunas kõigis loomatervishoiu aspektides.

Markos Kyprianou,
Tervisevolinik

Sisukord

Eessõna	4
Preambul	7
Uus loomatervishoiustrateegia aastateks	8
Tegevuskava	10
Koostöös tegutsemine	
Teavitamine	
1 samm	12
ELi meetmete prioriteetsus	
Loomadega seonduvate ohtude kategooriad	
2 samm	14
Tänapäevane loomatervishoiu raamistik	
Ühtne ja arusaadav õiguslik raamistik	
Kulude ja vastutusalade jagamise tõhusate skeemide väljatöötamine	
Ühenduse mõju rahvusvahelistele standarditele	
Ühenduse tasandi ekspordistrateegia väljatöötamine	
3 samm	19
Ülatuslikum ennetustegevus, järelevalve ja parem kriisivalmidus loomadega seonduvate ohtude puhul	
Põllumajanduses kasutatavate bioohutusmeetmete toetamine	
Identifitseerimine ja jälgimine	
Parem bioohutus piiril	
Järelevalve ja kriisivalmidus/ kriisihaldamine	
4 samm	24
Teadus, uuendustegevus ja teadusuuringud	
Teadus	
Uuendustegevus ja teadusuuringud	

6

Preambul

2004. aasta detsembris algatas komisjon välishindamise, et uurida põhjalikult ELi loomatervishoiu meetmetega saavutatut ja määrata meetmete suundumused tulevikuks. Meie poliitika ümberhindamise vajadus tulenes mitmete asjaolude kokkulangemisest.

- Peamised kehtivad õigusaktid olid valminud aastatel 1988–1995, mil ühendusse kuulus 12 liikmesriiki.
- On ilmnenud uued väljakutsed. Haigused, mida kümme aastat tagasi ei teatud, on tulnud lisaks (nt SARS), samal ajal kui teised haigused, nt suu- ja sõrataud, lammaste katarraalne palavik ja linnugriip on viimasel ajal tekitanud uusi probleeme, mis ei lase meil unustada, et nad kujutavad endast tõsist ohtu.
- Ka kaubavahetuse tingimused on radikaalselt teisenenud ning loomsete saadustega kauplemine (nii ELi piires kui ka ELi ja kolmandate riikide vahel) on tunduvalt suurenenud.
- Teadus, tehnoloogia ja ELi institutsionaalne raamistik on märgatavalt arenenud.

7

Suuri väljakutseid esitav ELi loomatervishoiustrateegia aastateks 2007–2013

Komisjonil on heameel esitada ettepanek ELi uue loomatervishoiustrateegia kohta aastateks 2007–2013, mis tugineb hinnangu tulemustele ja sidusrühmadega peetud konsultatsioonidele. Selle alusel on hea jätkata arutelusid ELi institutsioonidevahelistel foorumitel ning nõukogu ja parlamendiga, kelle seisukohad valmivad loodetavasti selle aasta lõpuks.

Kokkuvõttes hõlmab see strateegia mahukat ja keerukat kuue aasta tööprogrammi, mis on suunatud selgete sihtide saavutamisele:

- **prioriteetide määramine ELi meetmete jaoks,**
- **tänapäevane ja asjakohane loomatervishoiu raamistik,**
- **ulatuslikum ennetustegevus, järelevalve ja parem kriisivalmidus,**
- **teadus, uuendustegevus ja teadusuuringud.**

Strateegias sisalduvate konkreetsete meetmete rakendamise ajakava sõltub nõukogu ja parlamendi seisukohtadest ning samuti olemasolevast inimkapitalist.

Uus loomatervishoiustrateegia aastateks (2007-2013)

Visioon

Meie üldine eesmärk on töötada ühiselt, et suurendada ennetustöö osakaalu loomatervishoiu probleemide lahendamisel **põhimõttel, et haiguste ennetamine on parem kui ravi.**

Eesmärk

Käesolev strateegia määrab loomatervishoiupoliitika arengusuunad, mis on valminud sidusrühmadega peetud ulatuslike konsultatsioonide tulemusena ning mille aluseks on kindel soov tagada kõrged loomatervishoiustandardid. Strateegia hõlbustab prioriteetide määramist, mis on kooskõlas kokkulepitud strateegiliste eesmärkidega, ning tunnustatud ja asjakohaste standardite läbivaatamist ja kokkuleppimist.

Strateegia kohaldamisala

Loomatervishoid ei tähenda mitte ainult seda, et loomade hulgas ei esineks haigusi, vaid oluline on ka suhe loomade tervishoiu ja kaitse vahel. See on ka ühenduse rahvatervise- ja toiduohutuspoliitika üks samm.

Loomatervishoiustrateegia hõlmab kõiki loomi ELis, st toiduks või muul loomakasvatuse otstarbel kasvatatavaid loomi, spordi tarbeks kasvatatavaid loomi, lemmikloomi, meelelahutus sfääris olevaid ja loomaaedades peetavaid loomi. See hõlmab samuti metsloomi ja loomi, keda kasutatakse teadusuuringutes, kui on tegemist ohuga, et haigused levivad nende kaudu teistele loomadele või inimestele. Samuti hõlmab strateegia nende loomade tervist, keda transporditakse Euroopa Liitu, sealt välja või selle piires.

Strateegia peab hõlmama kogu ELi, see on suunatud loomaomanikele, veterinaaridele, loomasaadustega tegelevatele ettevõtjatele, veterinaarravimite tootjatele, loomaseltsidele, teadlastele ja õpetajatele, spordi ja vabaajaveetmise organisatsioonidele, haridusasutustele, tarbijatele, reisijatele, liikmesriikide pädevatele asutustele ning ELi institutsioonidele.

Strateegia aluseks on praegu kehtivad loomatervishoiualased ELi õigusaktid¹ ja Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni (rahvusvahelise episootiaameti ehk OIE) standardid ja suunised. Strateegia eesmärk on tagada ELi loomatervishoiupoliitika ühtsus muu ELi poliitika ja ELi rahvusvaheliste kohustustega. Tuginedes teaduslikule riskihindamisele ning pidades silmas sotsiaalseid, majanduslikke ja eetilisi kaalutlusi, annab strateegia juhiseid uute põhimõtete ja suuniste väljatöötamiseks ning tugevdab ühenduse praeguseid loomatervishoiu meetmeid. Võttes poliitilise raamistikuga väljatöötamisel arvesse selle mõju keskkonnale, toetab strateegia keskkonnakaitse kõrge taseme saavutamist.

1. Sealhulgas loomakaitsemeetmed.

Eesmärgid

Strateegias seatakse loomatervishoiu parandamiseks ambitsioonikaid eesmärke mitte ainult ELi institutsioonidele ja liikmesriikide valitsustele, vaid kõigile kodanikele.

Strateegia eesmärgid on:

1. eesmärk:

tagada **rahvatervise ja toiduohutuse kõrge tase**, viies inimeste bioloogilise² ja keemilise ohustatuse taseme võimalikult madalale;

2. eesmärk:

parandada loomade tervishoiu olukorda, hoides ära/vähendades loomade haigestumist ning aidates seeläbi kaasa **loomakasvatusele ja maapiirkondade majandusele**;

3. eesmärk:

suurendada **majanduskasvu/ühtekuuluvust/konkurentsivõimet**, tagades kaupade vaba liikumise ja sellega proportsionaalse loomade liikumise³

4. eesmärk:

edendada selliseid loomakasvatamisviise ja loomakaitsemeetmeid,⁴ mis hoiavad ära loomade tervist ohustavaid faktoreid ja tekitavad võimalikult vähe keskkonnakahjustusi ning toetuvad ELi säästva arengu strateegiale⁵.

9

Strateegia eesmärkide, selle juhtimise, prioriteetsete teavitamisvaldkondade ja vahendite suunamise paremaks hindamiseks ning edasiste arutelude suunamiseks on vaja **lihtsaid ja usaldusväärseid tulemuslikkuse näitajaid**. Need töötatakse välja sidusrühmadega peetavate konsultatsioonide käigus ja neid täiustatakse aeg-ajalt, kui saadakse paremat veterinaariaalast või muud olulist infot. Näitajad hõlmavad nii nn „kõvu“ loomatervishoiu näitajaid (st haiguste esinemissagedus, tapetud ja hävitatud loomade arv) ning „pehmeid“ näitajaid, mis peegeldavad Euroopa kodanike usaldusnivood, ootusi ja arusaamu. Tuleb märkida, et näitajate saamist ja usaldusväärsetust võivad mõjutada kindlusetus ning ettenägematud sündmused.

2. S.t loomahaigused, toidust saadavad nakkushaigused ja biotoksiinid.

3. Loomade transportimisel peab arvestama nii seda, et loomade vaba liikumisega kaasnev haiguste sissetoomise ja levimise oht oleks võimalikult väike, kui ka seda, et loomade kaitse nende transportimise ajal oleks tagatud.

4. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule loomade kaitset ja heaolu käsitleva ühenduse tegevuskava kohta aastateks 2006–2010 (KOM (2006) 0013).

5. Euroopa Ülemkogu võttis 2006. aasta juunis vastu uuendatud ning ambitsioonika ja põhjaliku ELi säästva arengu strateegia - DOC 10917/06.

Tegevuskava

Tegevuskava eesmärk on selgitada tegevuse laiaulatuslikkust, millega ELi tasandil juba tegeldakse või hakatakse tegelema õigusaktide ettepanekute või muude mehhanismide kaudu, et kõik need erinevad strateegilised eesmärgid järgmise kuue aasta jooksul ellu viia.

Strateegiliste eesmärkide (punkt 4) saavutamise tegevuskava keskendub neljale põhisambale ehk tegevusvaldkonnale:

1. prioriteetide määramine ELi meetmete jaoks,
2. ELi loomatervishoiu raamistik,
3. ennetustegevus, järelevalve ja kriisivalmidus ning
4. teadus, uuendustegevus ja teadusuuringud.

Komisjoni kogu tegevus tugineb kahele aluspõhimõttele: **koostööle** ja **teavitamisele**.

10

KOOSTÖÖS TEGUTSEMINE

Usaldusel, avatusel ja heal tahtel põhinev koostöö raskete otsuste vastuvõtmisel on õnnestumise aluseks. Strateegia aitab tõelisi muutusi ellu viia ainult siis, kui kõik loomatervishoiuga seotud isikud tegutsevad ühiselt ja teevad koostööd asjast huvitatud kodanikega. Praeguse ühenduse loomatervishoiupoliitika meetmete hulgas leidub mitmeid suurepäraseid koostöö näiteid. Me peame ära kasutama olemasolevaid koostöövorme, innustama uusi algatusi ja kasutama rohkem alternatiive traditsioonilisele õigusloomele. **Loomatervishoiu nõuandekomiteesse**⁶ kuuluvad loomade tervise ja kaitsega tegelevate valitsusväliste organisatsioonide, tarbijate ja valitsuste esindajad. Loomatervishoiu nõuandekomitee töötab välja **strateegilised juhtnöörid** selle kohta, milline on looma- või rahvatervise kaitse seisukohast asjakohane/aktsepteeritav riskitase, millised on prioriteetsed meetmed ja milliseid prioriteete järgida teavitamisel. Nõuandekomitee jälgib ka **strateegia rakendamist**: komiteega konsulteeritakse kõigi mõjuhindamiste asjus ja ta hakkab komisjoni nõustama, kuidas kõige paremini kokkulepitud tulemusi saavutada.

Komisjon organiseerib koostöös nõukoguga konverentsi, kus tutvustatakse strateegiaga saavutatut (vahearuanne – 2010).

6. Loomatervishoiu nõuandekomitee luuakse toiduahela ning looma- ja taimetervise nõuanderühma ühe töörühmana, vt komisjoni 6. augusti 2004. aasta otsuse 2004/613/EÜ artikli 4 lõige 2.

TEAVITAMINE

Loomatervishoid on kõigi Euroopa kodanike ühine probleem. See probleem puudutab loomatervishoiuga seonduvaid rahvatervise ja toiduohutuse aspekte, aga ka majanduskulusid, mis võivad kaasneda loomataudide puhkemisega, samuti loomakaitsetingimusi, sealhulgas tauditõrjega seonduvaid küsimusi. Tarbijate ja sidusrühmade teavitamisel küsimustes, mida ja miks EL teeb, peab komisjon saavutama vajaliku **selguse** ning **läbipaistvuse**. Üleeuroopalised ja riiklikud üksused peavad tegema koostööd, et tagada pidev teavitamine ning suurendada üldsuse usaldust.

Strateegia tutvustamine

Igal aastal antakse aru strateegia edusammudest ja tutvustatakse laiemalt poliitilisi põhimõtteid ja algatusi. Tutvustamiseks kasutatakse erinevaid viise, sõltuvalt asja sisust ja kuulajaskonnast. Siia hulka võib kuuluda rahvusvahelistel või riiklikel üritustel osalemine, suhete arendamine meedia või valitsusväliste organisatsioonidega, veebilehtedel oleva teabe parandamine, et lisada neisse laialdast asjakohast teavet kõigi huvitatud isikute jaoks, kontrollnimekirjad, käsiraamatud ja küsimuste-vastuste foorumid.

11

Kriisiolukordades toimuv teavitamine

Samuti on väga tähtis sidusrühmade/tarbijate õigeaegne teavitamine ohu korral, sest avalikkuse ebapiisav valmisolek ohuks võib kriisiolukorras viia selleni, et reguleerijaid võtavad põhjendamatu või ebaproportsionaalseid meetmeid. Loomatervishoiu nõuandekomitee nõustab komisjoni küsimustes, kuidas parandada teavitamist kriisiolukorras.

1 samm

ELi meetmete prioriteetsus

Uus loomatervishoiustrateegia peab olema integreeritud riskihindamise ja -juhtimise strateegia, mis keskendub bioloogilise ja keemilise ohule kogu ELi piires.

LOOMADEGA SEONDUVATE OHTUDE KATEGOORIAD

Bioloogiliste ja keemiliste ohtude **profili ja kategooria** alusel otsustatakse, kes peab vastutama võetavate meetmete eest.

Loomade tervist ohustavad tegureid tuleb hinnata, et määrata kindlaks:

12

- nende **olulisus** ELi strateegia nelja põhilise eesmärgi seisukohast;
- **aktsepteeritav riskitase** ühenduses;
- ohu vähendamiseks võetavate meetmete suhteline **prioriteetsus**.

Tõsiste ohtude osas inimeste tervisele ja maapiirkondade majanduselule peame me püüdma saavutada pea olematu riskitaseme. Riskitaset nullini viia ei ole aga võimalik. Isegi kui on tegemist esmase prioriteetsusega ohtudega, kus püütakse saavutada, et

riskitase oleks võimalikult väike, peame me tegema võimalike meetmete puhul tasuvusanalüüsid, et tagada piiratud ressursside parim kasutamine nii ELi rahastamisvahendite kui tootjate kulude seisukohast.

See on äärmiselt oluline meie toiduainetega varustamise ning liikmesriikide keskkonna säästmise ja maapiirkondade majanduselu seisukohast.

Kui võimalik tõsine terviseoht on tuvastatud, kuid teaduslikult on põhjendatud, et ohu ilmumine ei ole kindel, tuleks võtta proportsionaalsed ajutised meetmed, et tagada tervisekaitse kõrge tase kuni edasise ohu suurust selgitava teadusliku teabe saamiseni (**ettevaatusprintsip**).

Ohtude profiili ja kategooriate määramine on tähtis ja keeruline protsess, millega on ELi tasandil juba algust tehtud. Otsused peavad põhinema teaduslikel alustel ja asjakohasel riskihindamisel (4. samm). Kuid teadus ükski ei paku kõiki lahendusi. Komisjon kaasab seetõttu riskihindamisprotsessi kõigi huvitatud isikute esindajad, et saavutada võimalikult suur üksmeel ja jagatud vastutus tehtud otsuste puhul ning saavutada kokkulepitud eesmärgid.

Konkreetsed eesmärgid seatakse ühenduse, liikmesriikide ja vajadusel piirkondade tasandil. Selleks loodavad **tulemuslikkuse näitajad** võimaldavad hinnata strateegia tulemusi kuue järgmise aasta jooksul.

Kui suured on asjakohased **ressursid**, et saavutada soovitud tasemel kaitse, arendada välja vastutusalade ja kulude jagamise skeemid, määratakse bioloogiliste ja keemiliste ohtude kategooriate alusel.

Oodatavad tulemused:

- **bioloogiliste ja keemiliste ohtude kategooriad** vastavalt olulisuse tasemele ELi jaoks;
- **aktsepteeritavates riskitasemetes** kokkuleppimine;
- **prioriteetide**, mõõdetavate **eesmärkide** ja tulemuslikkuse **näitajate** määramine;
- **ressursside suuruse** määramine, mida teatava ohu puhul eraldatakse.

2 samm

Tänapäevane loomatervishoiu raamistik

Ühtne õiguslik raamistik, mis keskendub pigem stiimulitele kui karistustele, on kooskõlas ELi muu poliitikaga ja rahvusvaheliste standarditega.

ÜHTNE JA ARUSAADAV ÕIGUSLIK RAAMISTIK

14

Loomade seas levivate taudide, nt linnugripi või suu- ja sõrataudi mõjud loomapidajatele ja majandusele üldiselt, kas konkreetses riigis, konkreetsel kontinendil või kogu maailmas, võivad olla hävitavad.

Rahvusvahelised organisatsioonid, nt rahvusvaheline episoogiaamet (OIE) ja maailmapank, käsitlevad loomatervishoidu kui *inimkonna ühisvara*. EL peab loomatervishoiuga tegelevate asutuste⁷ tegevuse jätkamist rahvusvaheliste standardite kohaselt (pidades silmas seaduslikkust, struktuuri, korralduslikku külge, ressursse, võimekusi, erasektori osa ja toetavate elukutsete esindajaid) oma miinimumeesmärgiks. See on avalike investeeringute prioriteet.

ELi meetmete üks peamine ülesanne loomatervishoiu valdkonnas on pidev töö õigusaktide paremaks muutmisel, seda nii ühenduse poliitika teostamise kui ka rahvusvaheliste kohustuste täitmise seisukohast. Parema õigusloome põhimõtteid kohaldatakse tugevdatud koostöö ja ulatuslikuma teavitamise kaudu.

Tulevase strateegia eesmärk on asendada mitmed olemasolevad omavahel seotud poliitilised meetmed ühe ühtse strateegilise raamistikuga. Loomatervishoiustrateegiaga püütakse luua ühtne, arusaadav õiguslik raamistik, mis kattub nii palju kui võimalik OIE/Codex'i soovitus/standardite ja suunistega. Kõnealune õiguslik raamistik sisaldab loomade toitmist ja kaitset käsitlevaid meetmeid.

Euroopa Komisjon vastutab selle tagamise eest, et põhjendamatud riiklikud/piirkondlikud eeskirjad ei kujutaks endast siseturu toimimise võimalikku takistust. Siiski peab ELi õiguslik raamistik olema ka piisavalt paindlik, et saaks teha otsuseid samaväärsuse kohta, lahendada vaidlusi ja tulla tõhusalt toime muutuvate olukordadega. Tähelepanu tuleb pöörata mittekaubanduslikul eesmärgil (st

7. S.t pädevad haldusasutused, kõik pädevad asutused ning loomatervishoiuga tegelevate seadusjärgsete asutuste poolt volitatud, registreeritud või litsentseeritud isikud (nagu on määratletud OIE eeskirjades).

harrastusena) peetavate loomade ja metsloomade olukorrale, niivõrd kui kesksed eesmärgid seda nõuavad.⁸

Ülesanded ja vastutusosalad määratakse kindlaks. Kõikidel tasanditel on vaja stiimulitele orienteeritud lähenemist. Samuti tuleb läbi vaadata praegused kaasrahastamisvahendid.

Paljude komisjoni otsuste puhul kasutatakse edaspidi tõhusamaid menetlusi. Toiduahela ja loomatervishoiu alaline komitee⁹ keskendub otsustele, mis liikmesriikidele ja sidusrühmadele erilist huvi pakuvad. Niipalju, kui võimalik, tuleb soodustada ka ilma õigusaktideta toimuvat regulatsiooni.

Oodatavad tulemused

Loomatervishoidu käsitlev ELi õigus:

- **ühtne ja üldine õiguslik raamistik** määrab ning integreerib kehtivate õigusaktide ühised põhimõtted ja nõuded (ühendusesisene kaubavahetus, import, loomahaiguste tõrje, loomade toitmine ja loomakaitse);
- olemasolevat õiguskorraldust **lihtsustakse** ja see asendatakse vajadusel kõnealuse uue õigusliku raamistikuga, et **läheneda rahvusvahelistele standarditele** (OIE/Codex'i standardid) ning tagada samas **kindel tahe rakendada** loomatervishoius **kõrgeid standardeid**.

KULUDE JA VASTUTUSALADE JAGAMISE TÕHUSATE SKEEMIDE VÄLJATÖÖTAMINE

15

Loomade haigused

Olemasolevad kuluhüvitusskeemid on ette nähtud peamiselt taudipuhangute korral tekkinud kahjude hüvitamiseks loomaomanikele. Asjakohane kulude, tulude ja vastutuste jagamine aitaks märgatavalt kaasa strateegia eesmärkide saavutamisele. See võiks kaasa aidata suuremate finantsriskide ärahoidmisele liikmesriikides ja ühenduses, pakkudes stiimuleid loomadega seonduvate ohtude ennetamiseks. Samuti aitaks see tugevdada ühenduse majandust ja sotsiaalset ühtekuuluvust, eelkõige vähendada vahet eri piirkondade loomatervishoiu tasemete vahel.

Ühest küljest on liikmesriikide valitsustel oluline roll Euroopa Liidu välispiiri kaitsmisel haiguste sissetoomise vastu ja tegevuse juhtimisel eksootiliste haiguste puhangute korral. Riiklike kompensatsioonide pakkumine on ülioluline ka avalike huvide kaitseks eraomandile tekitatud kahju hüvitamisel, seda vähemalt ulatuses, mil omanik ei vastuta taudi puhkemise eest. Siin järgitakse eelkõige rahvatervise kaitse ideed.

Teisest küljest vastutavad loomade tervise eest esmajoones loomaomanikud ning kogu tootmisharu ühiselt. Seetõttu on loomaomanikel ja tootmisharul paremad võimalused paljude loomahaigustega seonduvate ohtudega toimetulekuks.

Ollakse veendunud, et poliitiline strateegia nõuab kõigilt osapooltelt, sealhulgas kindlustussektorilt täit osalust ja pühendumust. Põhiküsimus on see, kes peab riski

8. Nt Natura 2000, mis loodi nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiviga 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) ja nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiiv 79/409/EMÜ (loodusliku linnustiku kaitse kohta).

9. Toiduahela ja loomatervishoiu alaline komitee.

kandma, ja tuleb kasutusele võtta uued mehhanismid, et kaasata peamised sidusrühmad tähtsate poliitiliste otsuste tegemisse, eelkõige erakorraliste meetmete üle otsustamisse.

On vaja läbi viia otstarbekusuuring, et analüüsida konkreetseid ettepanekuid kogu ELi hõlmava ühtlustatud skeemi järkjärguliseks väljatöötamiseks.

Loomasööt ja lemmikloomatoit

Loomasööta ja -toitu valmistavas tööstuses tuleb ette, et suurte probleemide korral tuleb riiklikel asutustel enamasti palju kulutada loomasööda ja -toidu ning loomade kõlbmatuks tunnistamise, transpordi, ladustamise ja hävitamise peale, samuti on kulukad analüüsid ja halduskorraldus. Söödakäitlejad vastutavad iga asjakohase söödaohutusala õigusnormi rikkumise eest ja tagajärgede eest, mis otseselt tulenevad sööda, looma või sellest saadud toiduaine turult kõrvaldamisest, käitlemisest ja/või hävitamisest.¹⁰ 2007. aastal esitab komisjon aruande *Euroopa Parlamendile ja nõukogule*, kus tuuakse välja võimalused söödakäitlejate tõhusa finantstagatiste süsteemi kohta.

Oodatavad tulemused

→ Loomahaigused: **vastutuste ja kulude jagamise kriteeriumide ühtlustatud raamistiku** väljatöötamine kogu ELi jaoks. Nimetatud väljatöötamise aluseks on:

- > bioloogiliste ja keemiliste ohtude kategooriad vastavalt olulisuse tasemele ELi jaoks (1. sammu);
- > stiimulid kõigi osapoolte riskivähendava käitumise julgustamiseks;
- > võimalus katta kaudseid kulusid;
- > kulude (riiklikud/eravahendid) ja vastutuste tasakaalustamine; tuleb järgida solidaarsuse printsiipi;
- > konkurentsi kahjustamise vältimine;
- > vastavus ELi rahvusvaheliste kohustustele;
- > tõhusus ja paindlikkus strateegia rakendamisel riiklikul või piirkondlikul tasandil;
- > kulusid jagavate poolte vahelised konsultatsioonimehhanismid, eelkõige kriisiolukordades.

16

ÜHENDUSE MÕJU RAHVUSVAHELISTELE STANDARDITELE

ELi õigusaktid tuginevad juba praegu suures osas OIE/Codex'i soovitusetele, standarditele ja suunistele, võttes arvesse ELi kohustusi WTO sanitaar- ja fütosanitaarmedetede rakendamise lepingu raames. On siiski valdkondi, kus EL saaks parandada kõnealuste eeskirjadega arvestamist (nt taudistaatus, import, veterinaarteenuste kvaliteet ja hindamine, laboratoorsed uuringud, loomade toitmine, vaksineerimine).

10. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. jaanuari 2005. aasta määruse (EÜ) nr 183/2005 (millega kehtestatakse söödahügieeni nõuded) artikkel 8.

Kui OIE/Codex on standardid vastu võtnud, hakkab EL neid oma loomatervishoiu meetmeid kohaldades täitma. Kui aga on olemas teaduslik põhjendus, võib EL kasutusele võtta või säilitada meetmeid, mille aluseks on kõrgemad sanitaar- või fütosanitaarkaitse nõuded. EL jätkab aktiivselt oma standardite väljatöötamist OIEs/Codex'is ja tagab võimaluse korral, et need võetakse vastu ka rahvusvahelisel tasandil. On vaja julgustada teisi OIE/Codex'i liikmeid kasutama oma standardite koostamisel rahvusvahelisi standardeid.

Impordi küsimuses peaks EL parandama oma nõudmiste edastamist kaubanduspartneritele. Ka ekspordiga seonduvates küsimustes peaks EL suutma paremini läbi rääkida. EL peaks püüdma julgustada teisi OIE/Codex'i liikmeid, et nad viiksid oma õigusaktid rahvusvaheliste soovitude/standardite ja suunistega vastavusse ja tagaksid nende ühtse tõlgendamise ning väldiksid võimalikku konkurentsi kahjustamist rahvusvahelisel tasandil.

Arvestades, et ühendus on kursis peaaegu kõigis OIE tegevusvaldkondades toimuvaga juba pikka aega, soovib ühendus saada OIE liikmeks, nagu ta on juba Codex Alimentarius'e liige. See aitaks tugevdada standardite, suuniste ja muude OIE eeskirjade ning Euroopa Ühenduse rahvusvaheliste kohustuste ühtsust.

Oodatavad tulemused

- vajaduse korral **ELi seisukohtade toetamine** usaldusväärse teadusliku materjali põhjal;
- **ühenduse astumine OIE liikmeks**, et suurendada ühenduse aktiivset tegevust OIEs.

17

ÜHENDUSE TASANDI EKSPORDISTRATEEGIA VÄLJATÖÖTAMINE

ELi loomatervishoiu kõrge tase aitab kaasa Euroopa majanduskasvu ja töökohtade arvu suurendamisele, tagades, et põllumehed ja Euroopa ettevõtlus säilitavad konkurentsivõime ja et neil on pidev juurdepääs eksporditurgudele.¹¹ Me peame Euroopa ettevõtetele, mis sageli on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, tagama võimalused neil turgudel ausalt konkureerida. Põhjendamatute sanitaarpiirangute osakaal kaldub olema järjest määram. Need piirangud on keerulised, seda eriti tehnilise poole pealt, ja nende leidmine, analüüsimine ja kõrvaldamine on aeganõudev.

Loomset päritolu toidu ja loomsete saaduste imporditingimused on suures osas ühtlustatud. Nii ei ole see aga ekspordi puhul.

Komisjon on ainupädev sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete kahepoolsete lepingute küsimustes peetaval läbirääkimistel kolmandate riikidega. Teatavate kolmandate riikide jaoks on ELi ühtsed ekspordinõuded määratud just kahepoolsete veterinaarkokkulepete alusel.¹² Käimasolevad kaubandusläbirääkimised, eelkõige Korea, India ja ASEANiga¹³ sõlmitavate vabakaubanduslepingute üle, sisaldavad ka sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete peatükke.

Komisjonil on käimas arutelud liikmesriikidega teemal, milliseid mõjusid võib kaasa tuua sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete üle kolmandate riikidega peetaval läbirääkimistel praeguse ja kavandatava poliitika rakendamine ekspordi osas.

11. Komisjoni 18. aprilli 2007. aasta teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, KOM(2007) 183: Globaalne Euroopa: tugevam partnerlus euroopa eksportijate turulepääsu nimel.
12. Sealhulgas Tšiili, Mehhiko, USA, Kanada, Uus-Meremaa ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riigid.
13. Kagu-Aasia riikide assotsiatsioon.

Eesmärk on tagada, et peetaks kinni asutamislepingus sätestatud kohustustest ühise kaubanduspoliitika valdkonnas ja et läbirääkimistel kolmandate riikidega esindataks ühenduse seiskohti ühtselt.

ELi uus loomatervishoiustrateegia aitab kohandada mitmesuguseid poliitikainstrumente, mis hõlbustavad ligipääsu eksporditurule, taaselustavad partnerlused sidusrühmadega ja määravad prioriteetidid ressursside parimaks kasutamiseks.

Oodatavad tulemused:

- tõhusamad ja läbipaistvamad teenused ettevõtetele (sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele), mis oleksid tulemustekesksed ja keskenduksid konkreetsetele sanitaarprobleemidele, mis võivad ELi ettevõtjatel kolmandate riikide turgudel ette tulla;
- **parem prioriteetide määramine** meetmete võtmisel sanitaarpiirangute vastu, et arvestada inimressurssidega ning saavutada suurim majanduslik mõju;
- **tugevdatud positsioonid** läbirääkimistel ELi eksporditingimuste ja ekspordi takistavate probleemide üle; selleks tuleb vajadusel välja töötada komisjoni esinduste juures, liikmesriikide saatkondades ja majandusorganisatsioonides kohapealsed ELi turulepääsu töörühmad.

3 samm

Ulatuslikum ennetustegevus, järelevalve ja parem kriisivalmidus loomadega seonduvate ohtude puhul

Probleemide kindlakstegemine enne kui need ohuks kujunevad ning haiguspuhangute ja kriiside juhtimine.

19

PÕLLUMAJANDUSES KASUTATAVATE BIOOHUTUSMEETMETE TOETAMINE

Bioohutusmeetmed on meetmed, mis võetakse selleks, et hoida haigusi eemal loomapopulatsioonidest, karjadest ja loomarühmadest, kus haigusi veel ei esine, või selleks, et piirata haiguse levikut karja piires.

Hästi toimivad bioohutusmeetmed on sellised, mis pööravad tähelepanu järgmistele tegevustele: põllumajandusettevõttesse toodud uute loomade isoleerimine, haigete loomade isoleerimine, inimeste liikumise, loomade ja varustuse transpordi reguleerimine, loomasööda korrektne kasutamine ning rajatiste korrashoid ja desinfitseerimine.

Selle eest vastutavad loomaomanikud, sealhulgas harrastustalupidajad. Kuna mõnede nakkuslike patogeenide puhul on nende kandumine ühest põllumajandusettevõttest teise vägagi võimalik, siis on ennetuseks ja bioohutuse saavutamiseks vaja ühist lähenemist.

Tõhusad põllumajanduses kasutatavad bioohutusmeetmed on tauditõrje ja/või kaubanduseeskirjade alusel vöönditeks ja piirkondadeks jaotamise¹⁴ juures väga oluliseks kriteeriumiks. Haigusvaba staatus, bioohutusmeetmed, loomakaitsemeetmed ja veterinaarkontroll on ka võimalikud majapidamiste hindamise vahendid ning nende alusel saab välja töötada vastutuste ja kulude jagamise skeeme.

14. Vöönditeks ja piirkondadeks jaotamine on protseduurid, mida riigid rakendavad OIE eeskirjade alusel eesmärgiga määrata oma riigi territooriumi piires loomade mitmesuguse tervislikku seisundi alusel alampopulatsioone; seda kasutatakse haiguste tõrjeks ja/või rahvusvahelise kaubanduse puhul. Piirkondadeks jaotamist kohaldatakse alampopulatsioonide määramisel siis, kui kohaldatakse bioohutusega seonduvaid haldustoiminguid; vöönditeks jaotamist kohaldatakse siis, kui alampopulatsioone määratakse geograafilistel alustel.

Oodatavad tulemused:

- **juhised**, mille alusel arvestatakse riskitaset erinevate tootmissüsteemide ja loomaliikide puhul (nt intensiivtootmine, ekstensiivne tootmine, tiheasustusala, harrastustalunikud). Need juhised kattuvad ELi loomatervishoiu õigusliku raamistikuga;
- **Vahendite eraldamine**, et olemasolevate rahaliste vahendite kaudu (nt Maaelu Arengu Fondi kaudu) finantseerida ja edendada põllumajandusettevõtetes kasutatavaid infrastruktuuridega seotud bioohutusmeetmeid.

IDENTIFITSEERIMINE JA JÄLGIMINE

ELi jälgitavusraamistik (identifitseerimissüsteemid, märgistamine ning TRACES (*TRAde Control and Expert System* – kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteem) on ette nähtud elusloomi, loomseid saadusi ja loomasööta käsitlevate andmete kvaliteedi, täpsuse, kättesaadavuse ja õigeaegsuse parandamiseks. See tagab jälgitavuse üle liikmesriikide piiride.

Praegu toimub individuaalne identifitseerimine, nt veiste puhul, identifitseerimismärkidega, paber kandjal loomapasside ja põllumajandusettevõtete registri abil koos riiklike identifitseerimisandmebaasidega, kuid liikmesriikide andmebaasid ei ole omavahel ühendatud. Elusloomade transpordi jälgitavus tagatakse paber kandjal sertifikaatidega ja TRACES-iga.

Järkjärguline elektroonilise identifitseerimissüsteemi kasutuselevõtmine tõstatab küsimuse, kuidas keskmises ja pikemaajalises perspektiivis saaks elusloomade jälgitavussüsteemi erinevaid elemente siduda ning ELi ühtset elektroonilist süsteemi välja töötada. Ilmselt tekitab väiksema loomade arvuga loomakasvatajatele elektroonilise identifitseerimise kasutuselevõtmine oma suhtelise kulukuse tõttu probleeme. Edaspidi kasutusele võetav süsteem peab pöörama tähelepanu just väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele ning selle aluseks peab olema põhjalik mõjuhindamine.

Andmete täpsuse ja õigeaegsuse suurenemise tulemusena peaksid teave veterinaarjärelevalve kohta ning haiguspuhangutega toimetuleku viisid paremaks muutuma ning samal ajal peaks tänu efektiivsusele vähenema nii tootmisharu kui valitsuse kulud.

Oodatavad tulemused:

- **TRACES** saavutab oma eesmärgi ja temast saab **kõikide veterinaarküsimuste ühtne portaal**;
- **riiklike identifitseerimisandmebaaside omavaheline koostöö**;
- **elektrooniliste protseduuride kasutuselevõtmine** (pikemaajaline perspektiiv).
 - > Elektroonilise identifitseerimise kasutuselevõtmise (eelkõige mäletsejate puhul) teostatavusuuring, mis viiakse läbi vabatahtlikult või kohustuslikus korras.
 - > Elusloomade transpordiks kasutatavate elektrooniliste sertifikaatide kasutuselevõtmine pabersertifikaatide asemel (ühendusesisese kaubanduse ja impordi puhul).

- > Laiema, integreeritud elektroonilise süsteemi loomine, kus oleks ühtne andmebaas, mis sisaldaks praeguse süsteemi kõiki elemente sertifitseerimise, loomade identifitseerimise, loomade tervisliku seisundi ja loomakaitse taseme kohta.

PAREM BIOOHUTUS PIIRIL

EL on suurim toidu importija maailmas. Piiride kontrollimisega vastutavad liikmesriigid selle eest, et kaitsta ühendust elusloomade ja loomsete saaduste rahvusvahelise kaubavahetusega kaasneva võimaliku loomade ja inimeste tervise ohustamise eest. Keeruline on seejuures, kuidas parandada bioohutuse taset riigipiiril ilma inimeste liikumist ja põllumajandussaaduste transporti oluliselt häirimata. Tõepoolest, piirikontrollide peamine ohutusabinõu loomatervishoiu seisukohast on deklareeritud impordi puhul dokumentide kontroll, seega sõltub Euroopa Liit dokumentides deklareeritu korrektsusest ja aususest.

Veterinaarid peavad tolliga paremat koostööd tegema, seda nii piiripunktides, kui ka neis ühenduse piiri ületuskohtades, kust võidakse kaupu või loomi illegaalselt sisse tuua. Põhimõttelised küsimused on riskihindamine, riikide valitsuste vaheline usaldus ning mida saab ja mida ei saa piiripunktides ja muudes piiriületuskohtades ära teha (tõhusus/ tulemuslikkus).

Mõnes mõttes võib ELi standardite arvestamine olla teatavate arengumaade jaoks keeruline ja neil võivad kauplemisel tekkida raskused. EL peaks tuginema käimasolevatele algatustele ja parandama koostööd kolmandate riikidega ning pakkuma neile tehnilist abi ELi loomatervishoiualaste impordinõuete täitmiseks ning võitluseks eksootiliste haigustega nende kolletes.

21

Oodatavad tulemused:

- **kehtivate õigusaktide läbivaatamine** ja sellise poliitika väljatöötamine, mis on suunatud parema riskipõhise piirikontrolli teostamisele ning aitab võidelda illegaalse kaubandusega. Kogu ELis kehtiva riskihindamise väljatöötamine, mis aitab paremini määrata ohtlikke saadetisi (tooted/riigid) ja valida välja konteinereid, mida füüsiliselt kontrollida;
- **impordiga tegelevate ametite/teenistuste** (toll/ veterinaarteenistused) optimaalsem koordineerimine;
- **reisijate** informeerimine kehtivatest piirangutest ja **vastutustest** ning nende piirangute ja **vastutuste** asjakohane jõustamine;
- **riskijuhtimise parandamine kolmandates riikides** ja kolmandate riikide abistamine (ELi-väliste koostöövahendite, koolituste, teabe ja piirkondlike ekspertiiside toetamise kaudu).

JÄRELEVALVE JA KRIISIVALMIDUS/ KRIISIHOLDAMINE¹⁵

Veterinaarjärelevalve

Veterinaarjärelevalve tagab varase hoiatamise loomadega seonduvate ohtude eest ja nende ohtude kohese avastamise ning ka haiguse puhkemise viiside ja haiguse levimise teede jälgimise ja analüüsi.

Saadud teave on äärmiselt oluline, et teaduslike põhjendustega toetada ELi institutsioone ja liikmesriikide valitsusi otsuste tegemisel ennetus- ja tõrjemeetmete kohta, samuti praeguste meetmete tõhususe hindamisel. Järelevalve tulemusena saavad üldsus, talupidajad ja lemmikloomaomanikud teavet, mida nad ise ja loomaarstid saavad kasutada otsustamisel, kuidas kõige paremini kaitsta enda ja oma loomade tervist. See on vajalik ka selleks, et paremini mõista ja hinnata kliimamuutuse mõju loomade tervisele, et muutustele vastavalt saaks veterinaarmedmeid paremini kohandada.

Loomapidajatele ja veterinaaridele on vaja pakkuda ka põhjalikku koolitust, et nad oskaksid haigused võimalikult varases etapis ära tunda.

Eriolukorraks valmisolek

Loomadega seonduvad eriolukorrad tuleb lahendada kiiresti ja mõjusalt, kasutades kokkulepituid meetmeid. See, et komisjon saaks võtta erakorraliste meetmete suhtes kiireid otsuseid, on väga tähtis loomadega seonduvate ohtude piiramisel ja tõrjumisel kogu ELis.

22

Eetilistel kaalutlustel ja seetõttu, et nõudmised loomade parema kaitse suhtes on kasvanud, on EL juba alustanud paindlikumat suhtumist vaktsineerimisse ning parandanud ka ulatuslike loomataudide tõrje poliitikat. Tapetud loomade arvu vähendamine on üks ELi uue loomatervishoiupoliitika eesmärgi (4. eesmärk). On siiski mitmeid põhjusi,¹⁶ miks on oluline, et vaktsineerimisotsus tehtaks igal üksikul juhul eraldi.

Ettevalmistuse, situatsiooniplaneerimise ja eriolukorraks valmisoleku kavandamise eest vastutavad valitsused. Need plaanid või kavad tuleb eelnevalt kulude jagamise skeemi alusel partneritega kokku leppida.

Et haiguspuhangutega hästi toime tulla, on kõige olulisem teada, kus loomad ja loomsed saadused asuvad, ning kontrollida nende liikumist.

15. Sealhulgas koostöö kolmandate riikidega.

16. Vaktsiini olemasolu ja mõju; kinnitatud testid, mille abil saaks võimaluse korral eraldada nakatunud loomad vaktsineeritud loomadest; OIE rahvusvahelised suunised ja nende võimalik mõju kaubandusele; kulutõhususe analüüsid; vaktsiini kasutamisega seonduvad võimalikud ohud.

Oodatavad tulemused

Järelevalve:

- parandada järelevalve prioriteetide määramist vastavalt loomadega seonduvate ohtude kategooriatele. Määrata kindlaks andmete kogumise asjakohased näitajad ja üksikasjad;
- soodustada huvitatud isikute (eelkõige Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ning Euroopa Toiduohutusameti) koostöövõrgustike loomist, et parandada andmete kogumist, riskianalüüse ja avalikkuse teavitamist, samuti teha rohkem koolitusi, kuidas loomadega seonduvaid probleeme varakult avastada;
- eraldada vahendeid et:
 - > toetada epidemioloogilist järelevalvet olemasolevatest vahenditest,
 - > säilitada ELi diagnostilised võimalused (nt laboratooriumide võrgustike rahastamine),
 - > pakkuda asjakohast koolitust (nt algatus „Parem koolitus ohutuma toidu nimel”¹⁷);
- kohandada loomahaigustest teatamise süsteemi (*Animal Diseases Notification System, ADNS*), et suurendada järelevalvemeetmetest saadavat kasu ja jagada laialdaselt teavet.¹⁸

Eriolukorraks valmisolek:

- algatus ELi valmisoleku parandamiseks olukordades, kus loomade tervis on tõsiselt ohus. Algatus võib olla kasulik ka olukorras, kus on vaja ära tunda võimalikke bioterrorirünnakuid ja reageerida neile:
 - > kiirreageerimisvõrgustik;
 - > **ekspertteadmiste ja vahenditega toetamine, et eriolukorras oleks võimalik loomi tappa nii, et see oleks kooskõlas loomakaitseadustega;**
 - > teavitamise tagamine kriisiolukorras;
 - > kriisijuhtimisüksused ja ühenduse veterinaarkiirbirühm;
 - > vajalike varude suurendamine ELi antigeenide/vaktsiinipankades;
- **määrata kindlaks kiireloomulised meetmed ja lihtsustada nende kasutamist kogu Euroopa Liidus kehtivate müügilubade puhul, mis on ette nähtud selliste veterinaartoodete (nt vaktsiinide) jaoks, mida kasutatakse erakorraliste ühenduse meetmetega kaetud loomahaiguste ärahoidmiseks.**

23

17. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule: „Parem koolitus ohutuma toidu nimel” (KOM(2006)519).

18. Seeläbi aidatakse ELi liikmesriikidel täita rahvusvahelisi nõudeid ja vältida kahekordset andmete esitamist, võttes arvesse, et sarnaseid andmeid on vaja edastada OIE ülemaailmsele loomatervishoiu informatsioonisüsteemile.

4 samm

Teadus, uuendustegevus ja teadusuuringud

Riskianalüüside, teaduse, uuendustegevuse ja teadusuuringute innustamine ja koordineerimine, et tõsta kogu rahva tervishoiu taset ja aidata kaasa ELi loomatervishoiuga tegelevate ettevõtete konkurentsivõimele.

TEADUS

Ühendus on võtnud endale kohustuse saavutada teaduses tiptase, sõltumatus, avatus ja läbipaistvus.

Järk-järgult koostatakse **ühenduse ja riiklike kontroll-laborite** võrgustikku, mis tegeleb loomahaigustega. Õigete diagnooside määramisel ning vajalike tõrje- ja likvideerimismeetmete kohaldamisel on põhimõttelise tähtsusega teaduslikult põhjendatud ja ühesuguste testide läbiviimine.

Euroopa Toiduohutusamet ja **Euroopa Raviamet** võtavad samuti kasutusele kõik teaduslikud ressursid ja koordineerivad neid üle Euroopa, et anda kõrgetasemelisi ja sõltumatuid teaduslikke juhiseid ja teostada riskihindamisi. See loob riskijuhtimisega tegelejatele (Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament ja liikmesriigid) loomatervishoiu poliitika jaoks kindla aluspõhja.

Oodatavad tulemused:

- koostöö tugevnemine Euroopa ametite ja riiklike asutuste vahel;
- ühenduse kontroll-labori tegevuse läbivaatamine (hindamise alusel) ja vajaduse korral tema tegevuse laiendamine.

UUENDUSTEGEVUS JA TEADUSUURINGUD

Ajakohaste teadusuuringute väljatöötamiseks ülemaailmses kontekstis on väga oluline eri tasandite koostöö organiseerimine, riiklike ja üleeuroopaliste tegevussuundade koordineerimine, meeskondadevaheliste võrgustike edendamine ning inimeste ja ideede liikumise soodustamine. Euroopa tasandil loomatervishoiu valdkonnas võetavate otsustavate meetmetega on võimalik üle saada Euroopa püüdluste praegusest killustatusest.

Uus, seitsmes raamprogramm (2007–2013) on riiklike meetmete ja muude üleeuroopaliste koostööuringute kõrval oluline vahend, et toetada loomatervishoiu ja loomakaitse valdkonnas tehtavaid uuringuid.

Paljude algatustega, mis on ette nähtud loomahaiguste ja loomakaitse uurimise edendamiseks, on juba alustatud, sealhulgas olgu nimetatud loomatervishoiu valdkonna ERANET,¹⁹ **loomade kaitse ja heaolu infoplatvorm** ja ülemaailmse loomatervishoiu Euroopa tehnoloogiaplatformi loomine 2004. aastal.

Kõnealune tööstuse juhitud tehnoloogiaplatform peaks julgustama nii Euroopa riiklikku kui erasektorit leidma vahendeid teadusuuringute läbiviimiseks koostöös riikliku ja erasektoriga. See peaks lihtsustama uute ja tõhusate vahendite (eelkõige vaktsiinide ja diagnoosimisvahendite) väljatöötamist, mis on loomataudide tõrjeks Euroopas ja mujal maailmas olulise tähtsusega. Ühtlustatud õiguslik raamistik on tõhusalt toimiva loomatervishoiupoliitika ning veterinaarravimite, samuti uue generatsiooni vaktsiinide väljatöötamise ja kasutamise eeltingimus.

Lisaks on komisjon oma loomade kaitse ja heaolu käsitlevas tegevuskavas **teinud ettepaneku luua Euroopa loomakaitsekeskus. See keskus koordineeriks ja innustaks teadusuuringuid, mille alusel praegu kehtivaid standardeid ajakohastada.**

Oodatavad tulemused:

- kinnitada teadusuuringute tegevuskava, mis kaasab tööstuse ja teised asjakohased sidusrühmad. Selles kavas määratakse loomadega seonduvad ohud ja vastavad prioriteedid ning puudused olemasolevates järelevalve, diagnoosimise, vaktsineerimise ja käitlemise kontrollivahendites;
- tagada asjakohased rahastamisvahendid, et rakendada teadusuuringute tegevuskava koostöös riikliku ja erasektoriga;
- töötada ühenduse tasandil välja sobiv raamistik, et hajutada tootjate kõhklusit ja säilitada ELi tootmisvõime, seda eelkõige antigeenide/vaktsiinipankade varude suurendamise alal;
- toetada rahvusvahelise koostöö kaudu teadusuuringuid kolmandates riikides, eelkõige oluliste eksootiliste haiguste või väheuuritud zoonooside osas, mis on nende riikide jaoks olulised.

19. ERANETi eesmärk Euroopa teadusruumi (*European Research Area, ERA*) kontekstis on liikmesriikides ja assotsieerunud riikides riiklikul või piirkondlikul tasandil läbiviidavate teadusuuringute (st programmide) koostöö ja koordineerimise täiustamine teadusuuringute võrgustiku loomise kaudu.

Eli loomateravishoiustrateegia

Kohaldamisala

- Loomakasvatus
- Loomad, keda kasutatakse töö tegemiseks, spordis või vaba aja veetmisel või kes on vaatamiseks välja pandud
- Lemmikloomad
- Metsloomad
- Teaduses ja õppetöös kasutatavad loomad

Kehtiva ELi õigusliku raamistiku koostisosad

- Ühendusesisene kaubandus /siseturg
- Imporditingimused/ piirikontrollid
- Loomahaiguste tõrje, likvideerimine ja järelevalve
- Loomateravishoid
- Loomade toitmine, söödalisandid
- Veterinaarravimid
- Jälgitavus
- Teadusuuringud
- Riskihindamine ja teaduslik nõustamine
- Koolitus ja oskused
- Teavitamine
- Finantsid

Koostööpartnerid

- Loomaomanikud
- Loomapidajad/kasutajad
- Loomaarstid
- Toidukäitlejad
- Veterinaarravimitööstus
- Tarbijad, reisijad
- Jaemüüjad
- Loomaseltsid ja muud valitsusvälised organisatsioonid
- Maaelu huvirühmad
- Metsavahid, jahimehed ja maaomanikud (metsloomade puhul)
- Valitsused ja muud riiklikud institutsioonid
- ELi institutsioonid
- ELi ametid
- Rahvusvahelised organisatsioonid

26

Käivitavad tegurid

- Rahvatervise poliitika (sh toiduohutus)
 - Lissaboni tegevuskava (majanduskasv ja konkurentsivõime)
 - Säätva arengu strateegia
- Rahvusvahelised kohustused:**
- WTO sanitaar- ja fütosanitaarmede leping
 - Euroopa arengukonsensus (aastatuhande eesmärgid)

Sidusus

- Ühtne põllumajanduspoliitika
- Kalanduspoliitika
- Laienemispoliitika
- Tarbijakaitsepoliitika
- Siseturupoliitika
- Kaubanduspoliitika
- Innovatsiooni ja teadusuuringute poliitika
- Välisuhted kolmandate riikidega
- Arengupoliitika
- Välisabi kolmandatele riikidele
- Tollieeskirjad
- Pettusevastane võitlus

Üldpõhimõtted

Subsidaarsus/proportsionaalsus/aruandekohustus

Parem teavitamine – parem õiguslik raamistik - lihtsustamine – halduskoormuse vähendamine

Eesmärgid ja tegevuskava

Euroopa Komisjon

**Euroopa Liidu uus loomatervishoiustrateegia aastateks 2007–2013:
„Haiguste ennetamine on parem kui ravi”**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2007 — 26 lk — 21,0 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-06847-8

Euroopa Liidu uus
loomatervishoiustrateegia
aastateks 2007–2013: „Haiguste
ennetamine on parem kui ravi”